

Debata o sytuacji ukraińskich Żydów w MHŻP

Temat ten był już wcześniej obecny w programach MHŻP. Odbyły się dyskusje o sytuacji Żydów ukraińskich w okresie protestów obywatelskich przełomu 2013 i 2014 roku w odniesieniu do zjawisk społeczno-politycznych zachodzących w Europie w ostatnich latach. Zwróciły one uwagę na radykalizację postaw społecznych i retoryki kulturowej oraz politycznej na płaszczyźnie etnicznej. W ich trakcie podjęta została także próba odpowiedzi na pytanie o aktywną rolę Żydów we współtworzeniu i obronie Majdanu oraz jej rzeczywisty odbiór w społeczeństwie ukraińskim.

Kolejna debata poruszająca te zagadnienia odbyła się w MHŻP 22 maja. Moderatorem dyskusji był Petro Tyma, dziennikarz i publicysta, prezes Związku Ukraińców w Polsce. Natomiast dyskusji udział wzięli: Josif S. Zissels (prezes Stowarzyszenia Organizacji i Gmin Żydowskich Ukrainy, VAADUA, wiceprzewodniczący Kongresu Wspólnot Narodowościowych Ukrainy oraz Światowego Kongresu Żydów, członek Rady Głównej Eurazjatyckiego Kongresu Żydów), Andrzej Szeptycki (wiceprezes zarządu Towarzystwa Europy Wschodniej, adiunkt w Instytucie Spraw Międzynarodowych, od 2013 roku koordynator współpracy z uczelniami na Ukrainie), Rafał Pankowski (socjolog i politolog, wykładowca Collegium Civitas, zastępca redaktora naczelnego magazynu „Nigdy Więcej”) oraz Konstancy Gebert (dziennikarz, publicysta i tłumacz, założyciel miesięcznika „Midrasz”). Partnerami MHŻP przy organizacji dyskusji były stowarzyszenia Nigdy Więcej oraz Otwarta Rzeczpospolita. Organizatorzy złożyli także specjalne podziękowania za wsparcie Janowi Gebertowi i Rafałowi R. Suszce, głównym inicjatorom dyskusji.

Jak powiedział po zakończeniu dyskusji „Słowu Żydowskiemu” Rafał Pankowski, do tematyki żydowsko-ukraińskiej ma szczególnie, osobisty stosunek. W roku 1995 duże wrażenie zrobiła na nim lektura poświęconego tym sprawom specjalnego numeru czasopisma „Zustrzici” pod redakcją Piotra Tymy. Na prośbę zmarłego niedawno Marcina Kornaka pisał o nim na łamach jednego z pierwszych numerów magazynu „Nigdy Więcej”. Od 2009 roku Stowarzyszenie Nigdy Więcej przy wsparciu UEFA realizowało polsko-ukraińskie działania edukacyjne związane z Euro 2012 pod hasłem „Respect Diversity”. Ich celem było propagowanie szacunku dla różnorodności i wielokulturowości w obu krajach – na stadionach i poza nimi. Niestety, piękne miasta znane dobrze Rafałowi Pankowskiemu z tego okresu – Kijów, Odessa i wiele innych – były w ostatnim czasie świadkami wielkich tragedii. Stowarzyszenie Nigdy Więcej kontynuuje współpracę z wieloma partnerami na Ukrainie i w innych krajach Europy Wschodniej. Jako polscy przyjaciele Ukrainy powinniśmy zdawać sobie sprawę z tego, że społeczność żydowska jest tam dość duża i oczywiście bardzo różnorodna, także pod względem poglądów politycznych i stosunku do bieżącej sytuacji – podkreślił Rafał Pankowski. Wielu ukraińskich Żydów bierze dziś aktywny udział w życiu społeczno-politycznym, dzieląc aspiracje, obawy i nadzieje współobywateli w obliczu dramatycznych wydarzeń ostatnich miesięcy. Jednym z nich jest Josif Zissels, którego znam od 10 lat – jego niezwykła droga życiowa budzić musi szacunek. Przed Ukrainą stoi

obecnie wielkie wyzwanie ugruntowania tożsamości narodowej o charakterze obywatelskim, inkluzywnym, łączącym różne grupy, niezależnie od pochodzenia, języka czy religii. Będzie to decydujące dla przyszłości tego kraju. Elementem tego procesu musi być otwarta rozmowa o trudnych kartach w historii ukraińskiego nacjonalizmu oraz o współczesnych problemach takich jak prawicowy ekstremizm i stosunek do wszelkich mniejszości. Niestety, nie sposób zignorować faktu, że faszystująca, antysemitka partia Swobody ma obecnie swoich reprezentantów w rządzie i to w liczbie nieproporcjonalnie dużej w relacji do jej rzeczywistego aktualnego poparcia w ukraińskim społeczeństwie. Sytuacja taka jest nie do pogodzenia z europejskimi wartościami i standardami. Miejmy nadzieję, że społeczeństwo ukraińskie pokaże czerwoną kartkę skrajnym nacjonalistom i antysemitom. Będzie to ważnym elementem budowania nowej ukraińskiej demokracji – dodał Rafał Pankowski.

Piotr Piluk

Rocznica powstania w wałbrzyskim gimnazjum

W Państwowym Gimnazjum nr 6 im. Janusza Korczaka odbyła się 12 maja wieczornica poświęcona 71. rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim. Dzięki pomocy dyrektorki i grona pedagogicznego młodzież przygotowała rys historyczny powstania i referaty o powstaniu. Po części oficjalnej młodzież wystąpiła z programem słowno-muzycznym dotyczącym m.in. Starego Doktora. W wie-

Wałbrzych Wieczornica z okazji 71. Rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim przygotowana przez młodzież z Państwowego Gimnazjum nr 6 im. Janusza Korczaka. Fot. Sabina Chrapek

czornicy udział wzięli udział wiceprezydent miasta Wałbrzycha Zygmunta Nowaczyk oraz przewodnicząca Rady Miejskiej dr Maria Romańska, członkowie TSKŻ, Stowarzyszenia Polska-Izrael w Wałbrzychu oraz członkowie Stowarzyszenia „Górnicza Pamięć” i przede wszystkim młodzież ze wspomnianej szkoły. Serdecznie dziękujemy za współpracę. Młodzież bywa w naszym klubie na wszystkich naszych uroczystościach.

Sabina Chrapek